

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Lookkâmtääd vuäitt da ka'nnat pue'reed –

Lookkâmtäiddstrategia 2030 čičlggkiölin

Tän brosyrrâst kaaunak viiŋkid tõi'st,
mä'htt vuäitak pue'reed lookkâmtäiddad
da kaunnâd lookkmõõžž räämm.
Brosyrr looppâst säärnat še vuä'nkânji,
mii lookkâmtäiddstrategia lij da tõi' täävtõõzz.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Brosyrr lij puu't'tum õhttsažtuâjast Sää'mtii'ğğin.

Čiõlggkiõllsaž brosyrr vuâđđââvv čõõđtõ'sse

Kansallinen lukutaitostrategia 2030

(Meersaž lookkâmtäiddstrategia 2030)

Čõõđteei: Mätt'tõshalltõs, Lukuliike (Lookkâmliikkõs), 2022

Kuâsttjõs: Source Creative Oy

ISBN 978-952-13-6857-8 (pdf)

ISBN 978-952-13-6858-5 (nid.)

Måkam aa'sšin lookkâmtäidd nârrai?

Lookkâmtäiddu vaakte määng jee'resnallsem ää'sš.
 Jõs oumaž lååkk âsttäi'j poodd jîännai,
 suu lookkâmtäidd lij täujja pue'rr.
 Lookkâmtäidd puârran täujja še tâ'l,
 gu piâr älšsmâtt lookkmõ'sše.
 Kook-ne ää'sš vuei'tte še hue'need lookkâmtäiid.
 Lookkâmtäiid vuäitt hue'need ouddmiârkkân tõt,
 što oummust lij mii-ne rajjteei,
 mâta lookkâmvaiggâdvuõtt le'be moštputõžžâlm.
 Mäנגgsa mi'jjid lookkmõš lij hiâlpp.
 Mäנגgsa tõt lij vaiggäab.
 Juâkksâst mee'st lij kuuitâg
 vuõiggâdvuõtt lookkâmtäiddu da tøn pue'rummša.

Čiõlggkiõll lij hiâlpâs kiõll

Jõs lookkmõõžžâst liâ vaiggâdvuõđ, čiõlggkiõll vuäitt lee'd veä'kķen.
 Čiõlggkiõll lij takaikiõl hiâlpab lää'ddkiõll,
 da tøn diõtt tõt lij hiâlpab lookkâd da f'itjed.

Čiõlggkiõlâst vuäitt lee'd veä'kķ ouddmiârkkân tâ'l

- jõs lookkjest lij ouddnemvâä'kķ, moštputõžžâlm, lookkmõõžž le'be mättjummuž vaiggâdvuõtt
- jõs lookki jie'nnkiõll lij jee'res gu lää'ddkiõll.

Čiõlggkiõlâst vuäitt lee'd äü'kķ kuuitâg ķeazz täattas,
 jõs lookkmõš tuejjad vaiggâdvuõđid.

Čiõlggkiõlin vuäitt lookkâd ouddmiârkkân

ķii'rjid, ne'ttseeidaid, brosyrid da mätkii'rjid.

Čiõlggkiõlin vuäitt še ķiõččâd videoid da kuvddled jionnķii'rjid.

Čiõlggkiõllsaž ođđsid õlmstâtt Selkosanomat.

Selkosanomat-lõõst vuäitt lookkâd nee'ttest da põ'mmaihiämast.

Mä'htt lookkâmtääd vuäitt pue'reed?

Lookkâmtääd vuäitt pue'reed määngain jee'res naa'lin,
da juâkksaž vuäitt va'lljeed tōin jīoccses miöllsummus.

Loogg da ķee'rjet täujja

Jiijjad lookkâmtääd vuäitak pue'reed ouddmiârkkân
looggee'l da ķee'rjtee'l jīānai jee'resnallšem tee'kstid.
Gu lookkmōš le'be ķee'rjtummuš lij hää'sķ,
lookkâmtäidd puârran seämma ääi'j.

Smiōtt, mākam nää'll lij tu'nne miöllsummus
tobdstōōttād jee'resnallšem tee'kstid.

Tu'ķķääk-a lookkād räiddkaartid avi
kuvddlak-a jäänab jīōnnķii'rjid?

Ķiččâl, suäpp-a čiōlggķe'rjj tu'nne?

De mä'htt-ba tu'st o'nste'či ķee'rjted tiivtid
le'be ooccād teāđaid tu'nne miöllķiddsaž ää'sšest?

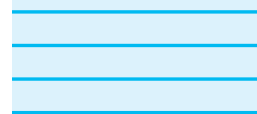
Loogg õõutsââ'jest taaurõõžžin le'be piârrjin

Lookkâmtääd vuäitt pue'reed še õõutsââ'jest
taaurõõžžin le'be piârrjin.

Loogg ķee'rj le'be lōōst
õõutsââ'jest taaurõõžžin juō'ķķ peei'v.

Vuei'ttve'ted še sagstōōllād tō'st,
mākam jurddjid lookkmōš puu'ti õu'dde.

Lookkmōš suäpp ouddmiârkkân
piârri õhttsaž pooddid, hã't-ba
ouddâl vuäđđjem.

Raauk viiņkid lookkâmräämm kaunnâm diött

Lookkâmsilttõõzz tue'rjummša vuäitt raukkâd vie'ķķ.
 Ouddmiârkkân piârkkõõskõõzzin da vuäpstõõggin
 vuäžž viiņkid da materiaolid,
 kooi veäkka piârri vuei'tte kaunnâd
 lookkmõõžž räämm.

Sosiaal'laž mediast da nee'ttest
 vuäitt kaunnâd älsmõõ'tti lookkâmkampanjaid,
 koid piâr vuäitt vuässõõttâd õõutsââ'jest.
 Ouddmiârkkân ķe'rjppõõrti lookkâmvä'žžtõõzzid
 liâ õlmstâattam še čiolggķiõlin.
 Lookkâmvä'žžtõõzzin looggât
 čiolggķiõllsaž le'be takaiķiõllsaž ķii'rjid jee'res aa'sšin.

Oõõz nokk hiâlpâs lookkmõõžž

Ķe'rjppõõrt vie'ķķte tuu
 hiâlpâs lookkmõõžž kaunnmõõžžâst.
 Vuäitak raukkâd ķe'rjppõõrtâst
 älsmõõ'tti ķee'rj čiolggķiõllsi'žžen.
 Ķe'rjppõõrt jā'rjste še noorõõttmõõžžid,
 koin vuäitt vuäžžad šioogg lookkâmviiņkid.

Lookkâmtäaid tue'rjummuš lij še
 škoouli tuâjj.
 Jõs mättķe'rjj lij tu'nne čuu't vaiggâd,
 u'čtee'lest vuäitt kõõččâd čiolggķiõllsaž ķee'rj.

Lookkâmtäiddstrategiain pue'reet lää'dd oummui lookkâmtäiid

Lää'dd oummu liâ čie'ppes lookki.
Tu'tkĳkummuž liâ kuuitâg čuä'jtam,
što nuõr jiâ teänab loogg
nu't puârast gu 2000-låågg aalgâst.

Lookkâmtäiddstrategia lij plaanân tõi'st,
mä'htt lää'dd oummui lookkâmtäiid pue'reet.
Mätt'tõshalltõõzz Lukuliike õõutveäkka
tuâjj-jouokin lij raajjâm lookkâmtäiddstrategia

Lää'ddjânnmest maai'lm määnglookkâmtäiddsumus jânnam

Lookkâmtäiddstrategia täävtössân lij,
što Lää'ddjânnam lij maai'lm
määnglookkâmtäiddsumus jânnam ee'jjest 2030.
Määnglookkâmtäidd miârvat oodd kēe'rjted da lookkâd
jee'resnallšem tee'kstit jee'resnallšem vue'jjin.

Määnglookkâmtääidain lij jōnn miârvtōs aargâst,
gu puu't'tep da to'lkkēep
jee'resnallšem tee'kstit juō'kk peei'v.
Te'kstt vuäitt še lee'd mii-ne jee'res gu
kē'rjj, oodâs le'be brosyrr.
Ouddmiârvkkân jâttlōkmiârvkk, podcast,
musikkvideo da porrmōšrese'ptt
liâ še tee'kst.

Lij vääžnai,
što pâ'sttep lookkâd mätkēe'rj da gâ'zeââ't.
Seämma vääžnai lij kuuitâg tōt,
što pâ'sttep kēe'rjted tuâjjooccmōōžž,
oocâd teâđaid nee'ttest
da ärvvtōöllâd, mōōn snäättnai mii-ne oodâs lij.

Gu maai'lm mōttai da ää'sš serddje netta,
taarbšep määnglookkâmtääid vōl jeänab.
Määnglookkâmtääid veäkka pi'rğgeep pue'rben
aarg vuō'jjin, määttnai da tuâjj-jie'llmest.

Måkam veä'kk määnglookkâmtäidast lij tuâjj-jie'llmest?

Juâkksaž tuâjjlaž to'lkkad da puu'tat
jee'resnallšem tee'kstit tuâjjpeeiv poodd
le'be taarbaš määnglookkâmtäid.
Tuâjjla ouddmiârkkân mainste te'lfoonâst,
å'cce teäðaid, sagstâ'lle järssivui'm,
kêe'rjite rapoortid da cha'ttje.